

Inspirująca moc konferencji online i webinarium w procesie samodoskonalenia się współczesnego nauczyciela

RENATA SIDORUK-SOŁODUCHA

Nauczyciel konsultant

Ośrodek Edukacji Informatycznej

i Zastosowań Komputerów w Warszawie

*Nauka jest jak niezmiernie morze.
Im więcej jej pijesz, tym bardziej jesteś spragniony.*

Stefan Żeromski

Mimo że jestem nauczycielką od 24 lat, to jestem przekonana, iż ciągłe doskonalenie się jest prawem tego świata – jak pisał Bolesław Prus. Obecnie bardzo ważną rolę odgrywa samodoskonalenie się w formie online. Daje ono wiele korzyści, które mogą znacząco wpłynąć na rozwój zawodowy nauczyciela:

- **Elastyczność:** Można uczyć się w dowolnym czasie i miejscu.
- **Szeroki wybór tematów:** W internecie można znaleźć konferencje i webinarium online oraz materiały na wiele tematów, co pozwala na zdobywanie nowych umiejętności.
- **Oszczędność czasu:** Brak konieczności dojazdów na szkolenia.
- **Indywidualne tempo nauki:** Można uczyć się w swoim własnym tempie, co pozwala na lepsze przyswojenie materiału.

- **Dostęp do ekspertów:** Wiele szkoleń online jest prowadzonych przez specjalistów z danej dziedziny, co daje możliwość nauki od najlepszych.
- **Możliwość ponownego odtwarzania:** Webinarium i konferencje są często nagrywane.

W tym roku szkolnym obowiązują między innymi następujące kierunki polityki oświatowej państwa:

1. Wsparcie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych.
2. Wsparcie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.

INSPIRUJĄCA MOC KONFERENCJI ONLINE I WEBINARIÓW W PROCESIE SAMODOSKONALENIA SIĘ WSPÓŁCZESNEGO NAUCZYCIELA

Pojawia się pytanie, w jakich obszarach dobrze byłoby podnieść swoje kompetencje? W jakim stopniu udział w konferencjach czy webinarach może wspomóc samodoskonalenie nauczycieli? W artykule przybliżę dwie konferencje online, w których wzięłam udział we wrześniu 2024 roku, a także wskażę, do jakich działań w pracy z uczniami mogą inspirować nauczycieli takie spotkania.

Pierwsza konferencja „Ocenianie sprzyjające uczeniu się” odbyła się 5 września i była zrealizowana stacjonarnie w Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie oraz w trybie online. Jej adresatami byli dyrektorzy szkół i nauczyciele wszystkich etapów edukacyjnych. Głównym celem tego spotkania było upowszechnianie przepisów prawa oświatowego na temat oceniania i kształtowanie umiejętności stosowania ich w praktyce, a także doskonalenie możliwości nauczycieli w zakresie udzielania uczniom informacji zwrotnej.

Wykład inauguracyjny „O!cena w szkole – co na to przepisy?” wygłosiła dr Gabriela Olszowska, Małopolski Kurator Oświaty, autorka wielu artykułów metodycznych związanych z ocenianiem.

Dr Karol Dudek-Różycki – pracownik Wydziału Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz jednego z krakowskich liceów, doradca metodyczny MCDN w Krakowie – zaprezentował „Ocenianie ABC Nauczyciela. Prawo Oświatowe a realia”. Na koniec odbył się panel dyskusyjny „Jak oswoić ocenianie, aby stało się sojusznikiem uczących się”. Panelistami byli: dr Gabriela Olszowska, dr Karol Dudek-Różycki – nauczyciele doradcy metodyczni i konsultanci MCDN w Krakowie oraz dr Kinga Wierzbicka, Agata Wójcik, Katarzyna Cieciora i Mariusz Stinia.

Idąc za słowami Alberta Einsteina: *Nauka w szkołach powinna być prowadzona w taki sposób, aby uczniowie uważali ją za cenny dar, a nie za ciężki obowiązek*, podczas konferencji podkreślano ogromną rolę oceniania kształtującego (OK), które koncentruje się na wspieraniu procesu uczenia się uczniów poprzez dostarczanie im regularnej informacji zwrotnej.

Głównymi składowymi OK są:

- Informacja zwrotna oparta na mocnych stronach i obszarach do poprawy.
- Samoocena i refleksja uczniowska.
- Dostosowanie nauczania do potrzeb uczniów.

Ocenianie tego typu pomaga uczniom lepiej zrozumieć materiał, rozwijać pewność siebie, a co za tym idzie, budować dobrostan młodego człowieka w szkole opartej na pozytywnej edukacji.

Jednym z wielu narzędzi OK, które szczególnie zainspirowały mnie podczas tej konferencji, są rubryki. Pomagają one uczniom zrozumieć, czego się od nich oczekuje, w pewnym sensie przypominają NaCoBeZu z OK (czyli na co będę zwracać uwagę). Rubryki mogą przybierać różną formę:

- Rubryki opisowe: Zawierają konkretne opisy różnych poziomów osiągnięć dla każdego kryterium.
- Rubryki punktowe: Każde kryterium jest oceniane na skali punktowej (np. od 1 do 5). Uczniowie mogą zobaczyć, ile punktów zdobyli i co muszą ewentualnie poprawić.
- Rubryki z listą kontrolną: Zawierają listę cech, które praca powinna posiadać.

Podczas tworzenia rubryk należy:

- Określić cel oceny.
- Wybrać kryteria oceny.
- Zdefiniować poziomy osiągnięć.
- Przygotować opis każdego poziomu.

RENATA SIDORUK-SOŁODUCHA

Jest wiele narzędzi do tworzenia rubryk, np. Google Docs wykorzystujące tabele, czy też Microsoft Excel z automatycznym obliczaniem punktów. Mnie natomiast spodobało się narzędzie online Quick Rubric¹. Jest to proste narzędzie, które umożliwia szybkie i łatwe tworzenie rubryk oceniających. Dzięki Quick Rubric można:

- przygotować rubryki od podstaw lub korzystać z gotowych szablonów,
- dopasować kryteria oceny,
- drukować i udostępniać swoje rubryki.

			
webquest			
ocena projektu wykonanego metodą webquest			
skala ocen			
0-5 ups, słabo			
6-7 mogłoby być lepiej			
8-9 idziecie w dobrym kierunku			
10-11 generalnie jest ok			
12-13 bardzo dobrze			
14-15 super			
	zaawansowany -3	podstawowy-2	minimalny-1
zawartość merytoryczna	wiadomości na bardzo wysokim poziomie, wyczerpująco sprezytowane i uargumentowane odpowiedzi do pytań z WQ	wiadomości wystarczające, nie do końca sprezytowane odpowiedzi do pytań z WQ	niepełne wiadomości, brak jednoznacznych odpowiedzi do pytań z WQ
efekty wizualne	przyciągająca uwagę, interesująca, estetyczna, ładny układ pracy	praca poprawna, ciekawa, dobry układ	praca chaotyczna, nie przyciągająca uwagi
praca w grupie	pełna współpraca, podział obowiązków ale nieustanne konsultacje członków grupy	wszyscy zaangażowani ale każdy sam opracowywał zagadnienia	grupa niezaangażowana, część członków w ogóle nieaktywna
kreatywność	praca kreatywna, innowacyjna, ciekawe pomysły własne	praca ciekawa jednak większość opiera się na rzeczach znalezionych tylko w sieci	praca wzorowana na innych, mało kreatywna
prezentacja na forum	grupa nieprzygotowana do prezentacji i wszyscy prezentują	grupa przygotowana do prezentacji ale nie wszyscy	grupa nieprzygotowana do prezentacji

Ilustracja 1. Wykorzystanie w webqueście rubryk do oceny pracy uczniów²

Ilustracja 2. Kod QR odsyłający do webquestu

¹ <https://www.quickrubric.com>

² https://tiny.pl/b_wt6qnr

Co dał mi udział w tej konferencji? Przede wszystkim odświeżyłam i zaktualizowałam swoją wiedzę na temat przepisów prawa oświatowego dotyczących oceniania, poszerzyłam wiedzę na temat oceniania kształtującego i poznałam bardzo ciekawe bezpłatne narzędzie Quick Rubric, które wykorzystałam w swojej pracy do oceny projektów uczniowskich metodą webquestu.

Drugim wydarzeniem, w którym wzięłam udział, była 18. Międzynarodowa Konferencja „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w internecie”!, która odbyła się zarówno stacjonarnie, jak i online w dniach 24-27 września. Dobrym mottem konferencji mogłyby być słowa anonimowego autora: *Bezpieczeństwo w sieci zaczyna się od świadomości zagrożeń.*

Cztery dni niesamowitych wrażeń, mnóstwo inspiracji z dwóch dni wykładów oraz kolejnych dwóch dni webinarów. Pierwszego i drugiego dnia konferencji odbył się cykl niezwykle ciekawych wykładów, m.in.:

- „Internet a zdrowie psychiczne dzieci: perspektywa ostatniej dekady” (wystąpienie dr hab. n. med. Macieja Pileckiego). Opowiadał on m.in. o aplikacji AI i wchodzeniu młodych ludzi w relacje z wirtualnymi, wygenerowanymi przez AI „przyjaciółmi”.
- „Dylematy ery cyfrowej: Jak nowoczesne technologie wpływają na wyniki w nauce i zdrowie psychiczne młodzieży?” (temat przedstawiony przez dr Sarę Abrahamsson).
- „System rodzinny a uzależnienia behawioralne” (wykład Joanny Flis).

Pierwszego dnia zaintrygowano mnie szczególnie wystąpienie pani Ewy Tyralik-Kulpy „Jak omijać komunikacyjne rafa w nowej rzeczywistości?”. Prelegentka skupiła się na problemie budowania autorytetu opartego na kontakcie, a także udzieleniu informacji zwrotnych, stawianiu empatycznych granic oraz wspieraniu młodych ludzi w komunikacyjnych wyzwaniach cyfrowego świata.

INSPIRUJĄCA MOC KONFERENCJI ONLINE I WEBINARIÓW W PROCESIE SAMODOSKONALENIA SIĘ WSPÓŁCZESNEGO NAUCZYCIELA

Tego dnia odbyła się także interesująca debata ekspercka „Smartfony w szkole – którędy droga?” moderowana przez Ewę Dziemidowicz. W debacie wzięli udział zarówno eksperci, jak i uczniowie: Jan Kozłowski, Zuzanna Gawlik, Olimpia Lipska, dr Sara Abrahamsson, prof. UAM dr hab. Jacek Pyżalski, Rafał Górski.

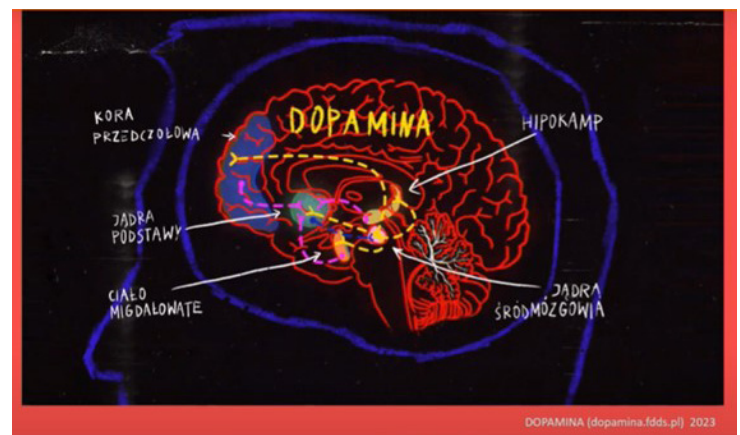
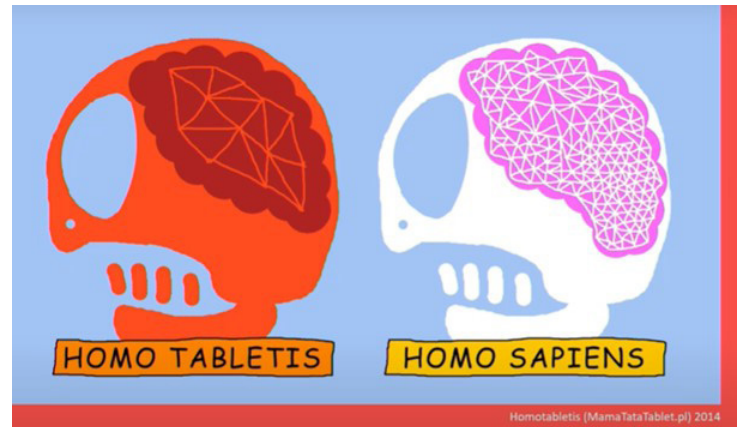
Wiele badań ukazuje korzyści edukacyjne, jakie mogą przynieść smartfony, ale liczne podkreślają także zagrożenia, takie jak cyberprzemoc czy uzależnienia. Ważnym aspektem debaty była dyskusja, czy wykorzystanie smartfonów w szkole powinno być ogólnie regulowane przez państwo? Wiele krajów wprowadza bowiem takie regulacje, ale czy jest to podejście zasadne?

Drugiego dnia konferencji wśród wielu interesujących tematów pojawiło się wystąpienie pana Łukasza Wojtasika z Fundacji Dajemy Dzieciom Się: „Najważniejsza dekada – jak dbać o cyfrowy dobrostan dziecka w pierwszych latach jego życia?”. Prelegent zaprezentował argumenty na rzecz konieczności dbania o dobro dziecka w cyfrowym świecie już od pierwszych dni jego życia.

Czy wiemy, co dzieje się z mózgiem młodego człowieka podczas nadmiernego używania technologii? Między innymi pojawia się mniej połączeń między neuronami, natomiast jest wytwarzana ogromna ilość dopaminy. Ten neuroprzebieg bierze udział w działaniu systemu nagrody. Sytuacje, które sprawiają nam przyjemność, takie jak zabawa, jedzenie czy gry powodują wzrost aktywności neuronów dopaminowych. Zastryk dopaminy spowodowany korzystaniem w nadmiarze z sieci niestety może powodować uzależnienia.

Ilustracja 4. Kod QR do strony projektu „Dopamina”

Ilustracja 3. Przykładowe slajdy z prezentacji „Najważniejsza dekada – jak dbać o cyfrowy dobrostan dziecka w pierwszych latach jego życia”

Ten wykład dostarczył mi wielu inspiracji do wykorzystania podczas moich zajęć, np. godzin wychowawczych. Zwróciłam uwagę na profilaktyczny projekt dla szkół „Dopamina”, którego celem jest wspieranie młodzieży w świadomym korzystaniu z mediów społecznościowych. W ramach tej inicjatywy powstał film oraz scenariusze zajęć dostępne na stronie projektu. Film daje nam jasny przekaz „żebyśmy to my kontrolowali technologię, a nie technologia nas”. Pierwszy scenariusz zajęć oraz prezentacja wprowadzają w tematykę filmu „Dopamina”, zaś drugi wraz z prezentacją multimedialną zaprasza do rozmowy na temat relacji. Jest to bardzo wartościowy materiał, już nawet zdążyłam ze swoimi uczniami przeprowadzić lekcje.

RENATA SIDORUK-SOŁODUCHA

Konkluzja z pierwszego i drugiego dnia konferencji:

- Pilnujemy naszych dzieci w sieci-wirtualnej dżungli tak jak na placu zabaw, rozmawiamy z nimi o nieodpowiednich rzeczach w odpowiedni sposób.
- Zadbajmy o nasze zdrowie psychiczne, o nasz dobrostan, uczmy się odkładać telefon. Zastanówmy się nad tym, czym się „karmimy” w sieci, jaka jest nasza „dieta” w internecie?
- I jak mawiąta Maria Skłodowska-Curie: *Niczego w życiu nie należy się bać, trzeba to tylko rozumieć.*

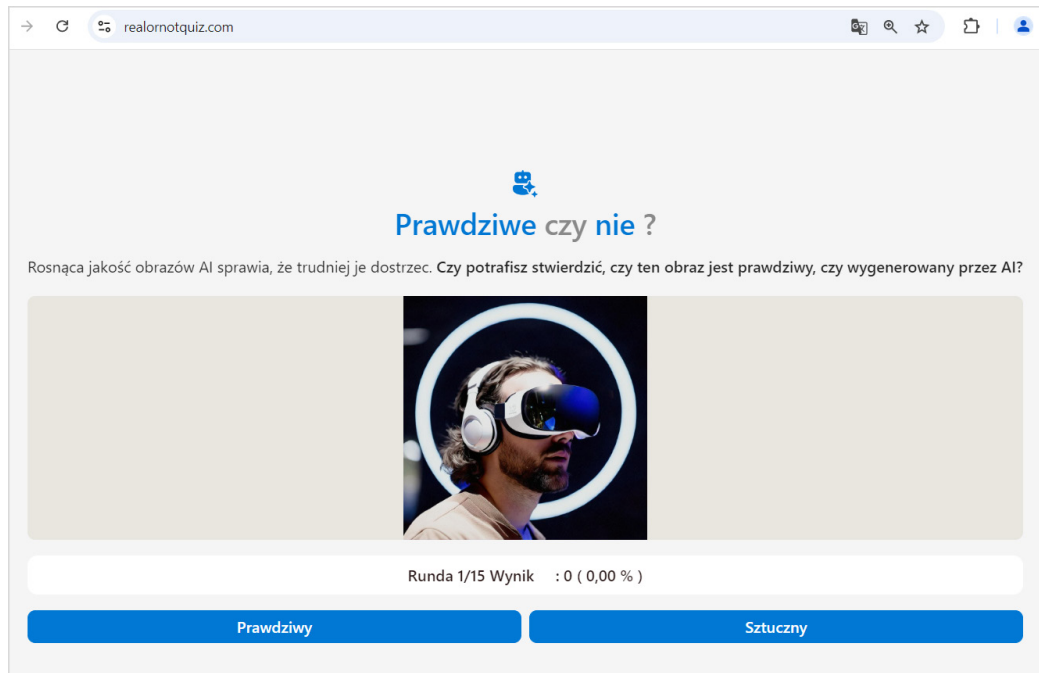
Kolejne dwa dni konferencji to seria ciekawych webinarium. Bardzo zaintrygował mnie temat „Co łączy sok pomarańczowy i dezinformację? Zagrożenia i przeciwdziałanie” przedstawiony przez Kamila Oleszkiewicza z NASK-PIB. Z wystąpienia dowiedziałam się, jak rozmawiać z uczniami o dezinformacji i co łączy ją z sokiem pomarańczowym. Jak wykorzystać krytyczne myślenie, by nie dać się oszukać w mediach społecznościowych. Sok sztuczny udaje tylko sok pomarańczowy (składa się on z cukru i barwników, które imitują prawdziwy smak), ale nim nie jest, tak samo dezinformacja udaje prawdziwą informację, a tak naprawdę nią nie jest.

Ilustracja 5. Zrzuty z ekranu prezentacji „Co łączy sok pomarańczowy i dezinformację?”

INSPIRUJĄCA MOC KONFERENCJI ONLINE I WEBINARIÓW W PROCESIE SAMODOSKONALENIA SIĘ WSPÓŁCZESNEGO NAUCZYCIELA

W trakcie tego webinarium poznałam dwa narzędzia, które mogę wykorzystać w pracy z uczniami na temat fake newsów i krytycznego myślenia. Pierwszym jest quiz³, dzięki któremu uczniowie mogą sprawdzić, czy potrafią rozpoznać zdjęcia faktycznie wykonane od tych przetworzonych.

Ilustracja 6. Przykładowe pytanie z quizu sprawdzającego widzę na temat autentyczności obrazu

Drugim narzędziem jest FotoForensics⁴. Po przesłaniu zdjęcia narzędzie analizuje je i pokazuje, czy obraz został poddany modyfikacjom. Potrafi wykryć nawet takie szczegóły, jak m.in. niewielkie zmiany w natężeniu kolorów oraz różnic w barwach. Jest też w stanie określić, czy dany obiekt pierwotnie znajdował się na fotografii, czy został na niej umieszczony dopiero później (przez obróbkę w programie graficznym).

Ilustracja 7. FotoForensics – narzędzie do weryfikacji obrazu

³ <https://www.realornotquiz.com>

⁴ <https://fotoforensics.com>

RENATA SIDORUK-SOŁODUCHA

W drugim dniu webinarium urzekło mnie wystąpienie pani Natalii Wójcickiej z NASK-PIB na temat „Jak przeciwdziałać bullyingowi i cyberbullyingowi w szkole i klasie?”. Prelegentka podkreśliła rolę profilaktyki opartej na budowaniu zaufania, wspólnoty między uczniami, na wzbudzaniu empatii u młodych ludzi. Poleciała Cyberlekcje 3.0 – bazę materiałów dla szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, obejmującą zakresem tematycznym m.in. bezpieczeństwo oraz prywatność w internecie, relacje oraz wizerunek w internecie, zagrożenia w sieci, poszanowanie praw autorskich oraz dobrostan psychiczny. Można tam znaleźć scenariusze zajęć lekcyjnych przystosowane do metodologii PBL (ang. *Problem-Based Learning*). Jest to nauczanie oparte na rozwiązywaniu problemów, stawia przed uczniami wyzwanie, aby aktywnie uczestniczyli w procesie uczenia się, a nie biernie „otrzymywali” informacje.

Ilustracja 8. Kod QR do Cyberlekcji 3.0

Drugą poleconą inicjatywą jest IMPACT (Interdyscyplinarny Model Przeciwdziałania Agresji i Cyberprzemocy Technologicznej) – program profilaktyczny dla szkół, którego celem jest zapobieganie zjawisku cyberprzemocy wśród młodzieży. Na stronie projektu⁵ znajdują się scenariusze lekcji z obudową medialną jak: filmy, prezentacje multimedialne, aplikacje internetowe. Znajdziemy tu także podręcznik o cyberprzemocy oraz platformę online, dzięki której nauczyciele mogą zrealizować lekcję na temat prywatności i bezpieczeństwa w sieci, a nawet program Niszczarka, który przyda się w czasie lekcji z wykorzystaniem platformy edukacyjnej.

⁵ <https://impact.fdds.pl>

Ilustracja 9. Kod QR do materiałów IMPACT

Uczenie się przez całe życie (*lifelong learning*) zakłada ciągły rozwój wiedzy i umiejętności. W pracy nauczyciela jest to nieuniknione, a wręcz niezbędne, natomiast samokształcenie online znacznie ułatwia proces doskonalenia się przez całe życie w sektorze edukacyjnym.

Zachęcam wszystkich nauczycieli, aby korzystali z bardzo bogatej oferty konferencji, webinarium dostępnych online. Dzięki udziałowi w takich spotkaniach można poznać najnowsze trendy w edukacji, zyskać nowe pomysły do wykorzystania w pracy dydaktycznej, rozwijać kompetencje w różnych obszarach, takich jak technologie czy metodyka nauczania. ●